



T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



ACELE

Sayı : E-72079556-610-16237920
Konu : Soru Önergeleri (7/23850)

7/23850
GK 105

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14.02.2025 tarihli ve 1583293 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Muş Milletvekili Sayın Sümeyye BOZ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/23850 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/23850 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: C7D6F7FF-56A3-41EF-89DA-5C62D0DFF3EE

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30



Muş Milletvekili Sayın **Sümeyye BOZ**'a Ait 7/23850 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine
İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız ülkemizdeki tüm çocukların korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişimini temin etmek ve tüm risklere (ihmal, istismar, taciz, şiddet vb.) karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuğa yönelik her türlü istismarla etkin mücadele edilmektedir. Hiçbir çocuğun istismara uğramaması için çalışmalarımız devam etmektedir. Çocuğun mağduriyeti ile ilgili Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi veya ihbar anında değerlendirilmekte, çocuk ve ailesi hakkında derhal sosyal inceleme yapılmaktadır.

Yapılan inceleme sonucu çocuk ve aile, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında ihtiyaç duyduğu koruyucu ve destekleyici tedbirler (*eğitim, sağlık, danışmanlık, bakım ve barınma tedbirleri*) çerçevesinde desteklenmektedir.

2023-2028 "Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda yer alan Çocuk Dostu Adalet Stratejik Amacı altında 1 ve Aileye ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri Stratejik Amacı altında toplam 3 alt faaliyet ile çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunmasına yönelik çalışmalar koordine edilmektedir.

Eylem planında yer verilen faaliyetler kurumlar arası iş birliği ile yürütülmektedir. Bakanlığımızca çocukların ihmal ve istismardan korunmasına yönelik hizmetler;

- Koruyucu ve önleyici hizmetler,
- İkincil örselenmeyi önlemeye yönelik hizmetler,
- Müdahale ve rehabilitasyon hizmetlerini kapsamaktadır.

Koruyucu ve önleyici hizmetler bağlamında yapılan çalışmalar;

- Bakanlığımızca her ilde **Çocuklar Güvende Ekipleri** oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Çocuklar Güvende Ekipleri aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetlerini yürütmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır.
- Ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla "**Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi**" uygulamaya konmuştur. Proje kapsamında SED Hizmetinden yararlanan çocuklar için akademik, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlenmektedir.
- 0-6 yaş aralığındaki çocukların bilişim teknolojileriyle uygun şekilde tanıştırılması ve dijital risklerden korunması amacıyla Bakanlığımızdan açılış izni alan özel kreş ve gündüz bakımevinden hizmet alan ebeveynler ile kreş ve gündüz bakımevi çalışanlarına "**Bilişim Teknolojileri ve İnternetin Bilinçli Kullanımı**" başlıklı farkındalık eğitimleri verilmektedir.
- Ebeveynlerin gerçek oyun ve oyuncakların önemi konusunda farkındalıklarının artırılması ile oyun seçiminde ebeveynlere rehberlik sağlanması; kitapların çocukların

gelişimi için önemi konusunda farkındalık sağlanması, oyunla ve kitapla doğru ve etkili zaman geçirilmesi teşvik edilerek dijital bağımlılığa karşı da koruyucu bir faktör oluşturulması amacıyla **Oyuncak ve Kitap Seçiminde Ebeveyn Rehberi** hazırlanmış ve Bakanlığımız internet sitesinde yayınlanmıştır.

- Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşılabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde “**Sosyal Medya Çalışma Grubu**” oluşturulmuştur. Sosyal Medya Çalışma Grubu; çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek ve çocukların ihmal, istismara maruz kalabileceği internet ortamında yer alan içeriklere paydaş kurumlar olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile iş birliği içerisinde müdahale etmektedir. Çalışma grubu, aynı zamanda sorunun yaşandığı ildeki İl Müdürlükleri ile irtibat kurarak mağdur çocuklara ve ailelerine sosyal ve psikolojik destek verilmesini de sağlamaktadır.
- Çocukları, ebeveynleri, çocuk alanında ya da çocuklarla çalışanları ve toplumu bilgilendirmek, bahsi geçen gruplarla iletişim kurulmasını ve farkındalık kazanımını sağlamak amacıyla **Çocuk İçin Dost Uygulamalar (DUY)** isimli bir internet sitesi oluşturulmuştur. DUY internet sitesi ile çocukların sağlıklı gelişimlerini destekleyici içerikler üretilip paylaşılması sağlanmakta; yazılı, görsel, işitsel ve dijital yayınlarda yer alan ve çocuklar açısından zararlı olabilecek içeriklerin Bakanlığımız bünyesinde oluşturulan platformlara (*duy.aile.gov.tr*'ye ve *0530 918 11 17 numaralı ihbar hattına WhatsApp ve Bip üzerinden yapılacak ihbarlar*) bildirilmesi, uzmanlarca incelenmesi ve bahse konu uygunsuz içeriklere ilişkin gerekli çalışmanın yapılabilmesi amaçlanmaktadır.
- 0-18 yaş grubu çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyecek içerikteki kitaplardan korunması ve ailelere **uygun içerikli kitap seçimi** konusunda rehberlik edilmesi amacıyla, çocuklara yönelik basılı eserler içerik yönünden incelenmekte ve uygun içerikli kitap listesi oluşturulmaktadır. Oluşturulan liste Bakanlığımızın resmi sayfasında yayınlanmaktadır.
- 11. ve 12. Kalkınma Planı ile 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan “*Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.*” tedbiri doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla “**Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı**” hazırlanmaktadır. Eğitim programının ilk aşaması olarak 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modüller tamamlanmıştır. Program; “*İhmal ve İstismarın Önlenmesi-Ebeveyn İçin Temel Bilgiler*”, “*Ebeveynlik*”, “*Gelişim*”, “*Duyarlı Bakım*”, “*Pozitif Disiplin*”, “*Günlük Rutinler*”, “*Dijital Ebeveynlik*”, “*Etkileşimli Rutinler: Oyun Oynama ve Kitap Okuma*” başlıklı modüllerden oluşmaktadır. Programın 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine yönelik modüllerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar başlatılmış olup ilgili modüllerde ihmal ve istismarın önlenmesi, bağımlılık ve önlenmesi, akran zorbalığı, iletişim vb. konular da programa dahil edilecektir.

- 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında her ilde Vali başkanlığında **Çocuk Koruma İl Koordinasyonları** periyodik olarak toplanarak çocukları bekleyen riskler ve bu risklerin önlenmesine ilişkin tedbirler konusunda çalışmalar yürütmektedir.

İkincil örselenmelerinin önlenmesine yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında;

- Çocukların ikincil örselenmesini engellemek için **değerlendirme çerçeve rehberi** oluşturulmuş ve yaygınlaştırma eğitimleri verilmiştir.
- İstismara uğrayan ya da uğradığı düşünülen çocukların ikincil örselenmeleri önlemek amacıyla adli görüşmeleri ile adli ve psikiyatrik muayenelerinin yapıldığı, sosyal gereksinimlerinin karşılandığı Sağlık Bakanlığına bağlı **Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM)** kurulmuştur. Çocuk İzlem Merkezlerinde Bakanlığımızda görevli sosyal çalışma görevlisi görevlendirilmiştir.
- Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuk mahkemesi, Cumhuriyet başsavcılığı çocuk bürosu ve adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin Adalet Bakanlığı çatısı altında bir arada yapılandırılması suretiyle **Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM)** kurulmuştur. Bahse konu merkez ile çocuklara yönelik tüm adli işlemlerin bu merkezde çocuk dostu usuller uygulanarak yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Müdahale ve Rehabilitasyon hizmetlerine yönelik yürütülen çalışmalar kapsamında;

Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır.

İhtisas kuruluşlar çocukların temel gereksinimlerini karşılamak; fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, uygun ise aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.

İhtisas kuruluşlarında koruma ve bakım altında bulunan çocuklar ve aileleri psikososyal destek programına dâhil edilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir.

Çok yönlü yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Anka Çocuk Destek Programı; *Bireysel İhtiyaç ve Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF)*, *Destekleyici Ortam Bileşenleri*, *Grup Çalışmaları*, *Bireysel Danışmanlık*, *Aile Çalışmaları*, *Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri*, *Kriz Müdahalede Kurumsal Yaklaşım* bileşenlerinden oluşmaktadır.

- *Bireysel danışmanlık* çalışmalarında; evden kaçma, kendine zarar verme davranışı, intihar, istismar mağduru, kriz yönetimi, krize müdahale ve travma modülleri uygulanmaktadır.
- *Grup çalışmaları* ise kişisel gelişim, sağlıklı yaşam, duygusal düzenleme, kişilik gelişimi ve bağımlılık olmak üzere 5 bölüm ve 78 oturumdan oluşmaktadır. Her bir oturumun 45dk sürmektedir. Kişilik gelişimi ve sağlıklı yaşam modülleri tüm çocuklara uygulanırken, suça sürüklenme, istismar mağduru olma, madde bağımlılığı, öfke kontrolü, dürtü bozukluğu vb. durumlara göre uygulanan modüller çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulanmaktadır.
- *Aile ile çalışmada* öncelikle ailenin çocuğun güvenliğini tehlikeye atacak bir eylemde bulunma riski bulunup bulunmadığı değerlendirilmektedir. Çocuğun ailesi ile görüşme

yapılmasına engel bir durum olmaması halinde ailenin de katılımı sağlanarak sözleşme yapılmaktadır. Rehabilitasyon süreci boyunca çocukla yürütülen çalışmaların yanı sıra çocukların ebeveynleri ya da bakım verenleri ile de mesleki görüşmeler ve yönlendirmeler yapılmaktadır. Program kapsamında; ailelere, çocuk aile ilişkisinin güçlendirilmesi, etkin ebeveynlik becerileri, suça sürüklenen, madde bağımlısı ve istismar mağduru çocuğa yaklaşım konularında bireysel danışmanlık yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun 20/2 maddesinde yer verilen “*Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.*” hükmü uyarınca çocuklara yönelik cinsel istismar dosyalarına katılım sağlanmaktadır. Bakanlığımız avukatları tarafından, yargılama sürecinde gerek görülmesi halinde ilgili mahkemelerden sanıkların azami haddeden cezalandırılması talep edilmekte ve tutukluluk kararı verilmesi veya tutuksuz yargılanma kararlarına itiraz edilmektedir. Ayrıca 6284 sayılı Kanun ve 5395 sayılı Kanun kapsamında derhal koruyucu ve önleyici tedbirler alınmakta, mağdurlara yönelik psiko-sosyal destek ivedilikle sağlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülen soruşturma dosyalarına, 6284 sayılı Kanun kapsamında davaya müdahillik hususunun değerlendirilebilmesi için soruşturma sonucunun Bakanlığımıza tebliğ edilmesi talepli dilekçe sunulmaktadır. Soruşturma sonucunun tebliği halinde, soruşturma sonucunda dava açılmış ve iddianame düzenlenmişse Bakanlığımızca davaya müdahillik hususu değerlendirilmekte, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmişse Bakanlığımızca bu karara itiraz hususu değerlendirilmektedir.

Soru önerisinde bahsi geçen olaya ilişkin Sakarya 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/238 Esas sayılı dosyasının 10/09/2015 tarihli ilk celsesinde Bakanlığımızca davaya müdahil olunmuştur. Sakarya 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/238 Esas sayılı dosyasında verilen karara karşı takdiri indirim uygulanmış olması sebebiyle Bakanlığımızca temyiz kanun yoluna başvurulmuştur. Yargıtay 14. Ceza Dairesinin 2020/919 Esas sayılı dosyasında yapılan incelemeler ile sanıkların neticeten 26 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 28.05.2024 tarihli itiraz dilekçesi ile 5271 sayılı Kanun'un 308/3 maddesi uyarınca bir karar verilmek üzere dosyasının Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmesinin talep edilmesi sebebiyle, bu talep Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2025/47 Esas sayılı dosyası kapsamında halen incelenmektedir. Bakanlığımızca bu başvurunun reddi talebinde bulunulmuş olup yargılamanın tüm aşamaları takip edilmektedir.

Ayrıca, mağdur çocuk ve ailesi hakkında sosyal inceleme yapılmış çocuk ve aile sosyal ve ekonomik destek hizmeti kapsamında desteklenmiş, mağdura ve ailesine ilgili mahkemeden alınan koruyucu ve destekleyici tedbir kararı çerçevesinde psikososyal destek hizmeti verilmiştir.